

ПРО ВИКОНАННЯ У 2024 р. ПРОГРАМИ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ НА 2023-2025 рр.

*За результатами розгляду на засіданні Президії НАПН України,
23 січня 2025 р.*

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7102>

КРЕМЕНЬ

Василь Григорович

доктор філософських наук, професор,
дійсний член (академік) НАН України і
НАПН України, президент Національної
академії педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

ЦИМБАЛЮК

Віталій Іванович

доктор медичних наук, професор,
дійсний член (академік) НАН України і
НАМН України, президент Національної
академії медичних наук України,
м. Київ, Україна

ЛУГОВИЙ

Володимир Іларіонович

доктор педагогічних наук,
професор, дійсний член
(академік) НАПН України,
перший віцепрезидент
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

ЗАБОЛОТНИЙ

Дмитро Ілліч

доктор медичних наук,
професор, дійсний член
(академік) НАМН України,
віцепрезидент Національної
академії медичних наук України,
м. Київ, Україна

ТОПУЗОВ

Олег Михайлович

доктор педагогічних наук,
професор, дійсний член
(академік) НАПН України,
віцепрезидент Національної
академії педагогічних
наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. У статті проаналізовано основні результати виконання у 2024 р. Програми спільної діяльності Національної академії медичних наук України та Національної академії педагогічних наук України на 2023-2025 роки, обговорені на засіданні Президії НАПН України 23 січня 2025 р. Співпраця двох академій у межах реалізації Програми спільної діяльності актуалізована кризовими реаліями воєнного стану в країні, їх тяжкими наслідками для життя, здоров'я та розвитку українського суспільства, завданнями для відновлення людського потенціалу держави, збереження його фізичного та психічного здоров'я.

Охарактеризовано основні результати виконання запланованих Програмою заходів співпраці, серед яких розроблення нормативного та науково-методичного забезпечення, зокрема щодо впровадження результатів досліджень з проблем медичної психології, застосування психотерапевтичних технологій у наданні допомоги постраждалим із проявами посттравматичного стресового розладу, подолання травматичного досвіду військовослужбовців та їхніх родин, організації навчання військових з інвалідністю, популяризації здорового способу життя серед дітей і підлітків, розроблення дитячо-орієнтованих програм з психічного здоров'я і психосоціальної підтримки, вивчення ментального здоров'я українців в кризових умовах воєнного стану та ін.

Наведено основні спільні науково-практичні заходи, проведені вченими академій з метою популяризації і широкого впровадження результатів наукових досліджень.

Окреслено перспективні завдання, що потребують подальшого вирішення у рамках спільної діяльності НАМН України та НАПН України. Зокрема, щодо розширення співпраці вчених академій у спільних робочих групах з розроблення і реалізації державної політики з питань охорони життя та здоров'я дітей та молоді; здійснення спільних проєктів і програм, спрямованих на науково-інформаційне забезпечення науковців і практиків освітньої галузі з питань формування здорового способу життя в дітей та підлітків; обмін результатами досліджень з проблем здоров'язбережувальної діяльності, психологічної підтримки різних категорій населення в умовах воєнного стану та ін.

Ключові слова: Програма спільної діяльності; Національна академія медичних наук України; Національна академія педагогічних наук України; наука; освіта; охорона життя та здоров'я дітей та молоді; психосоціальна підтримка; дослідницькі інфраструктури; воєнний стан.

Співпраця академій в межах реалізації Програми спільної діяльності **Національної академії медичних наук України** та **Національної академії педагогічних наук України** на 2023-2025 роки (далі — Програма) актуалізована кризовими реаліями воєнного стану в країні, їх тяжкими наслідками для життя, здоров'я та розвитку українського суспільства, завданнями для відновлення людського потенціалу держави, збереження його фізичного та психічного здоров'я (НАПН України, 2023).

Програма містить 38 заходів, які структурно розділені на 2 розділи:

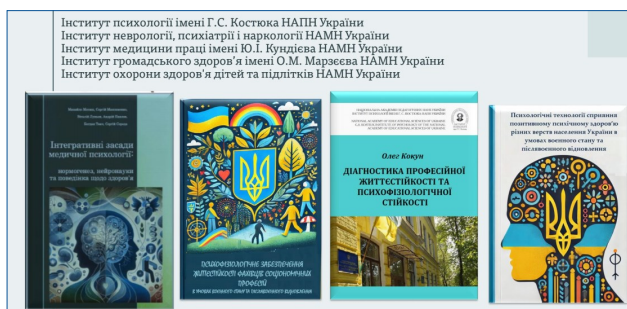
- Розроблення нормативного та науково-методичного забезпечення.
- Проведення спільних науково-практичних заходів.

У цілому взаємодія наукових установ академій у межах виконання Програми була активною та

результативною, що засвідчують результати виконання заходів, запланованих у 2024 р.

За напрямом **«Розроблення нормативного та науково-методичного забезпечення»** до найважливіших результатів виконання Програми у 2024 р. можна віднести наступні.

Розроблення **Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України** у тісній співпраці з науковими установами НАМН України, зокрема **Інститутом неврології, психіатрії і наркології**, **Інститутом медицини праці імені Ю.І. Кундієва**,

Інститутом громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва та Інститутом охорони здоров'я дітей та підлітків науково-практичних видань (підручника, двох навчальних посібників, практичного посібника та методичних рекомендацій), присвячених проблемам медичної психології, застосування психотерапевтичних технологій у наданні допомоги постраждалим із проявами посттравматичного стресового розладу, психотехнологій допомоги вимушено переміщеним особам у подоланні психотравмивного впливу воєнного та поствоєнного часу, подоланню травмивного досвіду військовослужбовців, психофізіологічного забезпечення життєстійкості фахівців соціономічних професій в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення та ін. (Кокун, 2024; Луньов, 2024; Сердюк, 2024).

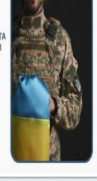
Наукові розробки також присвячені наданню допомоги постраждалим із проявами посттравматичного стресового розладу в умовах воєнного стану, проведено оцінку стану здоров'я дітей і підлітків із сталими порушеннями здоров'я та хронічними захворюваннями (Цимбалюк та ін., 2024). Виявлено значну поширеність психоемоційних розладів саме у підлітковому віці, що пов'язано не лише із інтенсивністю стресових факторів, а й перебігом хронічних захворювань (Кремень та ін., 2024).

Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України спільно з Інститутом громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України здійснювалася консультаційна допомога педагогічному персоналу регіональних Центрів навчання та освіти дорослих із питань особливостей організації навчання військових осіб з інвалідністю в межах проєкту «Реінтеграція ветеранів та ветеранок війни через створення освітніх можливостей», що реалізується DVV International в Україні за підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України
Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України

- Консультації для педагогів регіональних Центрів освіти дорослих із питань організації навчання військових осіб з інвалідністю в межах проєкту «Реінтеграція ветеранів та ветеранок війни через створення освітніх можливостей»
- Вивчення освітніх потреб військових осіб з інвалідністю для організації їх навчання, перенавчання і перекваліфікації

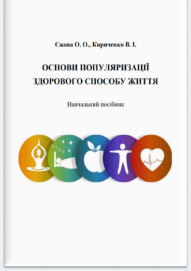
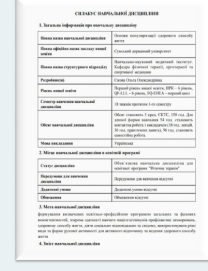

Тісна співпраця з Інститутом охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України у 2024 р. дала змогу Інституту проблем виховання НАПН України створити науково-методичну базу для популяризації здорового способу життя серед дітей і підлітків, зокрема через публікацію навчального посібника та наукових статей. Спільно проведено пілотне дослідження психоемоційного стану дітей у Харкові та області, результати якого будуть покладені в основу подальших регіональних досліджень. Доведено, що методологічною основою впливів є уніфікована оцінка, наявність критеріїв, нормативів, оціночних шкал, а також певного рівня показників здоров'я та резильєнтності, який має бути забезпечений в умовах конкурентного освітнього середовища. Осучаснено діагностичні методики та підготовлено нові інструменти для довгострокових досліджень. Участь у науково-практичних заходах та міжнародній конференції сприяла поширенню знань про медичні аспекти формування життєстійкості дітей в умовах війни.

На виконання спільного для Інституту проблем виховання НАПН України та Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України завдання Програми зі створення Школи «Здоров'я підлітка» для розроблення профілактичних, профорієнтаційних і реабілітаційно-оздоровчих програм для здобувачів освіти та педагогів щодо ціннісного ставлення, збереження та зміцнення здоров'я проведено тренінги для вчителів (650) та психологів (400) з усіх регіонів України задля підвищення методичної майстерності та із питань психологічної підтримки учасників освітнього процесу та створення безпечного освітнього середовища.

Також підготовлено навчальний посібник «Основи популяризації здорового способу життя», у якому подано теоретичні основи популяризації здоров'я та здорового способу життя й успішні світові практики в освіті та охороні здоров'я

Інститут проблем виховання НАПН України
Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України

- Створення Школи «Здоров'я підлітка»
- Створення науково-методичної бази для популяризації здорового способу життя серед дітей і підлітків

(Єжова & Кириченко). У рамках співпраці актуалізовано питання ролі реабілітації та громадського здоров'я в збереженні здоров'я населення й промоції здорового способу життя (Даниленко та ін., 2024).

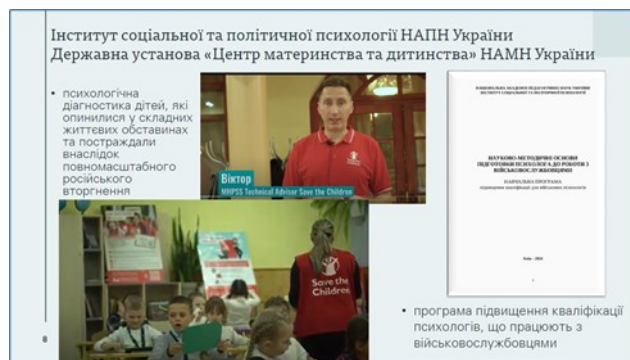
Слід окремо зазначити, що досвід партнерської взаємодії науковців Інституту проблем виховання НАПН України та Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України потребує осучаснення, оскільки наразі педагогічна і медична наука, масова педагогічна практика в умовах послідовного впливу пандемії та війни стикається з новими, досі не відомими викликами, зокрема, зниження рівня засвоєння навчальних дисциплін і десоціалізація дітей та підлітків у результаті дистанційної освіти; надмірне використання цифрових технологій та сучасних гаджетів, що призвело до суттєвих порушень стану здоров'я; адаптація дітей та підлітків, які повернулись або повернуться із зарубіжної еміграції тощо.

Вирішення окреслених проблем вимагає ретельного аналізу і вироблення адекватних відповідей: перегляду медичних, психологічних та педагогічних рекомендацій щодо організації дистанційної освіти (особливо в районах бойових дій); динамічного дослідження реального стану поширення шкідливих звичок у середовищі здобувачів освіти; перегляду та оновлення із залученням фахівців відповідних галузей освітніх програм для педагогів щодо врахування особливостей фізіології й психології різних вікових груп сучасних дітей і підлітків.

Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України за результатами серії фахових обговорень, у тому числі з фахівцями наукових установ НАМН України, проекту Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» (Верховна Рада України, 2024) визначено ключові зауваження, які стосуються суперечливості зазначеної у законопроекті мети державної політики в сфері охорони психічного здоров'я, ризику звуження функцій системи психосоціальної допомоги, що стрімко формується, до допоміж-

ної ролі в системі охорони здоров'я. У подальшій роботі над законопроектом запропоновано чіткіше визначити коло суб'єктів, що здійснюють заходи з охорони психічного здоров'я; узгодити законопроект із наявною нормативною базою, що регулює надання соціальних послуг, перш за все на рівні громад; конкретніше прописати повноваження територіальних громад; визначити основний координуючий орган за прикладом законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та «Про соціальні послуги».

Вченим Інституту соціальної та політичної психології НАПН України В.І. Вусом, обраним технічним радником з психічного здоров'я і психосоціальної підтримки проекту Save the Children в Україні, засновано першу в Україні «Спільноту практиків» з дитячо-орієнтованих програм з психічного здоров'я і психосоціальної підтримки.

На виконання Меморандуму про співпрацю між Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України і **Всеукраїнським центром материнства та дитинства НАМН України** започатковано співпрацю з проблем психологічної діагностики дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах та постраждали внаслідок повномасштабного російського вторгнення.

У рамках виконання Програми та Меморандуму про співпрацю між Всеукраїнським центром материнства та дитинства НАМН України та Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України науковцями спільно:

- розроблено та впроваджено комплекс лікувальних і реабілітаційних заходів корекції розладів психоневрологічного здоров'я жінок і їх новонароджених дітей, що постраждали внаслідок російської воєнної агресії;
- вперше визначено зв'язок психо-соціального стресу, пов'язаного з військовим станом із виникненням гестаційних гіпертензивних розладів та його вплив на результати вагітності у жінок в

умовах воєнної агресії. Запропоновано комплекс релаксаційних заходів, застосування якого дозволило досягти покращення результатів вагітності — зменшення частоти прееклампсії та кесаревого розтину, збільшення тривалості сну і пришивлення становлення та збереження лактації, нормалізації артеріального тиску після пологів;

- проведено комплексне неврологічне обстеження дітей з епілептичними енцефалопатіями та розладами нейророзвитку, які проживали в регіонах постраждалих від бойових дій та дітей переміщених з тимчасово окупованих територій. Розроблено критерії діагностики та комплексну терапію генетично обумовлених форм ранніх енцефалопатій та визначено їх роль у формуванні розладів вищої нервової діяльності у дітей раннього та дошкільного віку. Встановлено, що серед дітей з епілептичними енцефалопатіями, які проживають на територіях, постраждалих від бойових дій, або були тимчасово переміщені, частота стрес-індукованих розладів досягала 89,3 %.

У співпраці з фахівцями наукових установ НАМН України опубліковано низку статей у міжнародних виданнях, присвячених питанням психічного здоров'я населення в умовах воєнного стану (Vus, et al., 2024; Kang, et al., 2024a; Kang, et al., 2024b).

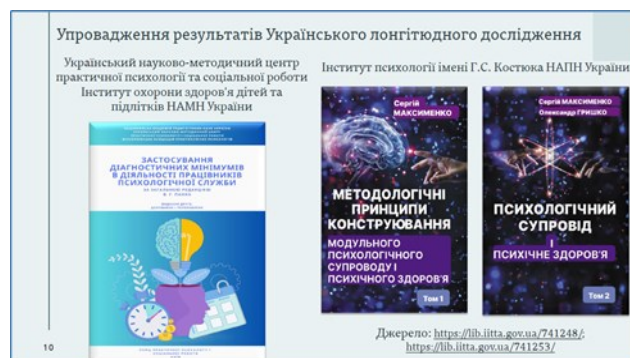
Розроблено програму підвищення кваліфікації психологів, що працюють з військовослужбовцями (Плетка, 2024а), з урахуванням сучасних теоретичних напрацювань та практичних надбань соціальних, кризових та воєнних психологів.

Інститутом професійної освіти (ІПО) НАПН України узгоджено напрями розвитку співпраці з Інститутом громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України в рамках завдань Центру психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти ІПО НАПН України. З урахуванням рекомендацій фахівців Інституту громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України підготовлено

виробничо-практичне видання «Збірник освітніх кейсів із фізіології харчування та безпеки праці кухарів».

Українським науково-методичним центром практичної психології та соціальної роботи за консультативної участі фахівців Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України розроблено методики щодо вивчення ментального здоров'я, які є частиною Українського лонгітюдного дослідження (Ukrainian Longitudinal Study) оновленого Переліку психодіагностичних методик та методик для соціально-психологічних обстежень, який розміщено у підготовленому вченими УНМЦ практичної психології і соціальної роботи посібнику «Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби» (Панок, 2024). Посібник рекомендовано використовувати працівникам психологічної служби системи освіти у власній діяльності (лист Інституту модернізації змісту освіти МОН України від 8 серпня 2024 р. № 21/08-1233 «Про методичні рекомендації «Пріоритетні напрями роботи психологічної служби в системі освіти України у 2024/2025 навчальному році»).

Також результати Українського лонгітюдного дослідження упроваджено шляхом видання двох навчальних посібників для закладів вищої освіти Міністерства охорони здоров'я України (Максименко, 2024; Максименко & Гришко, 2024).

Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського НАПН України за консультування з фахівцями Інституту охорони здоров'я дітей і підлітків НАМН України створено інформаційно-аналітичні огляди щодо форм, методів та засобів формування здорового способу життя у дітей та підлітків:

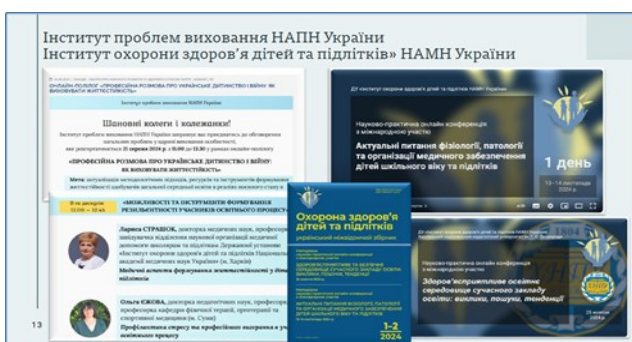
- підготовлено виставку-презентацію «Діти з порушенням слуху: освіта та розвиток» до Міжнародного дня глухих ;

• інформаційний огляд «Профілактики емоційного вигорання в умовах воєнного стану: інформаційний огляд на допомогу психологам» (Коваленко, 2024; Пилипчук та ін., 2024).

На виконання Програми та з метою популяризації і широкого впровадження результатів наукових досліджень вченими академії проведено низку спільних *науково-практичних масових заходів*:

Інститутом проблем виховання НАПН України за участі вчених Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України проведено *онлайн-полілог «Професійна розмова про українське дитинство і війну: як виховувати життєстійкість»*, 21 серпня 2024 р. Зокрема, обговорено медичні аспекти формування життєстійкості у дітей та підлітків, засоби збереження здоров'я підлітків і молоді під час освітнього процесу в умовах збройних конфліктів (Інститут проблем виховання НАПН України, 2024).

Також вчені Інституту проблем виховання НАПН України долучилися до участі у науково-практичній онлайн-конференції з міжнародною участю «Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків», яка відбулася в Інституті охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України, 13-14 листопада 2024 р. (ІОЗДП НАМН України, 2024).

Вчені НАПН України взяли участь у науково-практичній конференції Інституту громадського

здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України у рамках XX Марзєєвських читань «Актуальні питання громадського здоров'я та безпеки України», 24-25 жовтня 2024 р. (Громова, 2024; Ларіна, 2024).

Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України спільно з Інститутом громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України проведено XIV Всеукраїнські психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича «Профорієнтація: стан і перспективи розвитку», 20 травня 2024 р. Під час заходу відбувся обмін досвідом психологів, психотерапевтів, психіатрів щодо надання психологічної і психотерапевтичної допомоги різним категоріям населення; представлені науково-практичні рекомендації з надання тривірневої психолого-психотерапевтичної допомоги різним категоріям населення в умовах

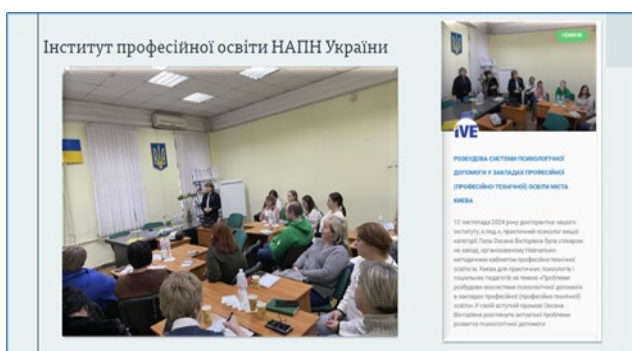

війни та повоєнного відновлення, зокрема з питань професійного самовизначення, особистісно-професійного розвитку, професіоналізації особистості (Павлик, 2024).

Питання психоедукації населення у воєнний і повоєнний період розглянуто на *Міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-психологічні особливості професійної діяльності спеціалістів соціальної сфери: психологічна просвіта в умовах війни»* 23-25 травня 2024 р., організованій Інститутом соціальної та політичної

психології НАПН України за участі вчених НАМН України.

Вчені Інституту професійної освіти НАПН України спільно з вченими Інститутом громадського здоров'я імені О.М.Марзеєва НАМН України взяли участь у науково-практичному заході «Проблеми розбудови екосистеми психологічної допомоги в закладах професійної (професійно-технічної) освіти», 12 листопада 2024 р. Розглянуто актуальні проблеми розвитку психологічної допомоги у воєнний час стосовно функціонування педагогічних екосистем та їх складових, а також особливості розбудови екосистеми психологічної допомоги у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у воєнний і повоєнний час.

Аналіз результатів виконання у 2024 р. Програми спільної діяльності Національної академії медичних наук України та Національної академії педагогічних наук України на 2023-2025 роки засвідчує, що співпраця між вченими НАН України та НАПН України в цілому була ефективною, заплановані на 2024 р. у Програмі заходи виконано.

До *проблем, які потребують подальшого вирішення у рамках спільної діяльності*, слід віднести такі:

- розширення співпраці вчених НАПН України та НАМН України у спільних робочих групах у розробленні і реалізації державної політики з питань охорони життя та здоров'я дітей та молоді;
- розширення взаємодії наукових установ академій щодо обміну інформацією, підготовки наукових публікацій, «перехресного» рецензування наукової продукції вченими НАМН України і НАПН України, підвищення кваліфікації наукових працівників, проведення спільних масових заходів, підвищення кваліфікації тощо;
- укладання угод про співробітництво між науковими установами НАМН України та НАПН України;

- сприяння налагодженню роботи Школи «Здоров'я підлітка» — спільного проєкту Інституту охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України та Інституту проблем виховання НАПН України з метою розроблення профілактичних, профорієнтаційних і реабілітаційно-оздоровчих програм для здобувачів освіти та педагогів щодо ціннісного ставлення до здоров'я та його збереження і зміцнення;

- здійснення спільних проєктів і програм, спрямованих на науково-інформаційне забезпечення науковців і практиків освітянської галузі з питань формування здорового способу життя в дітей та підлітків;

- координація взаємодії у пошуку додаткового, зокрема грантового фінансування для проведення комплексних досліджень;

- підготовка та подання заявок на грантову підтримку для реалізації спільних проєктів та досліджень, забезпечення міжнародного співробітництва, зокрема в межах програми ЄС «Горизонт Європа»;

- посилення співпраці з науковими установами НАМН України щодо обміну результатами досліджень з проблем здоров'я, здоров'язбережувальної діяльності і безпеки здобувачів освіти в освітньому просторі та досвідом роботи психологів, психологічної підтримки різних категорій населення в умовах воєнного стану;

- посилення комунікації між науковими установами НАПН України і НАМН України в організації спільних конференцій, наукових семінарів, круглих столів;

- здійснення спільних проєктів і програм, спрямованих на науково-інформаційне забезпечення науковців і практиків освітянської галузі, удосконалення компетентностей бібліотечних працівників з питань формування здорового способу життя в дітей та підлітків (здоров'язбережувальної педагогіки);

- активізація взаємодії між радами молодих учених наукових установ НАМН України і НАПН України для ефективної спільної діяльності, сприяння реалізації їх прав та інтересів, забезпечення активної участі молодих учених у проведенні наукових досліджень, співпраця з європейськими партнерами, участь у міжнародних заходах (конференціях, семінарах, стажуваннях тощо);

- популяризація, оприлюднення та впровадження в сферу науки й освіти результатів спільної діяльності НАПН України та НАМН України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Верховна Рада України. (2024, 13 вересня). *Проект Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні»* (№ 12030). <https://itd.rada.gov.ua/BILLINFO/Bills/Card/44876>
- Громова, Г.М. (2024). Оцінка детермінант здоров'я українцями на третьому році повномасштабного вторгнення У Н.С. Полька, ред., *Актуальні питання громадського здоров'я та безпеки України : збірка тез доповідей науково-практичної конференції присвяченої ХХ марзєєвським читанням, 24-25 жовтня 2024 р.* Вип. 24. (с. 43-44). Київ: «Інтердрук». <https://health.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/Proceedings-of-the-XX-Marzieiev-readings-2024.pdf>
- Даниленко, Г.М., Кириченко, В.І., & Страшок, Л.А. (2024). Синергія партнерської взаємодії у турботі про здоров'я дітей та підлітків. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 6(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6141>
- Ежова, О.О., & Кириченко, В.І. (2024). *Основи популяризації здорового способу життя : навчальний посібник*. Суми: Сумський державний університет, 154 с <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/95060>
- Інститут проблем виховання НАПН України. (2024, 16 серпня). *Онлайн-полілог «Професійна розмова про українське дитинство і війну: як виховувати життєстійкість»*. <https://ipv.org.ua/2024/online-polylog-21-08-2024/>
- Інституті охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України. (2024, 13-14 листопада). *Науково-практична онлайн конференція «Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків»* [Відео]. YouTube. <https://www.youtube.com/live/yn7cmCn2Mj4>
- Коваленко, І. (уклад.) (2024). Профілактики емоційного вигорання в умовах воєнного стану: інформаційний огляд на допомогу психологам. *Освіта і наука в умовах війни (онлайн-проект). Віртуальний читальний зал освітянина ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського*. Київ, 19 с. <https://dnpb.gov.ua/my/1-ER-IAS-ps-2024.mp4>
- Кокун, О.М. (2024). *Діагностика професійної життєстійкості та психофізіологічної стійкості : методичні рекомендації*. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. <http://lib.iitta.gov.ua/739679>
- Кремень, В.Г. (ред.). Панок, В.Г., Максименко, С.Д., Слюсаревський, М.М., Прохоренко, Л.І., Чепелева, Н.В., Куліш, Т.І., Чуніхіна, С.Л. Губеладзе, І.Г. Ткачук, І.І., & Ярмола, Н.А. (2024). *Захист і підтримка ментального здоров'я українців в умовах воєнного стану: виклики і відповіді : монографія*. Київ, 188 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-7118-51-9-2024-188>
- Ларіна, Т.О. (2024). Майндфулнес та регенеративна динаміка: міждисциплінарний погляд на збереження здоров'я особистості в умовах війни У Н.С. Полька, ред., *Актуальні питання громадсько-го здоров'я та безпеки України : збірка тез доповідей науково-практичної конференції присвяченої ХХ марзєєвським читанням, 24-25 жовтня 2024 р.* Вип. 24. (с. 77-79). Київ: «Інтердрук». <https://health.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/Proceedings-of-the-XX-Marzieiev-readings-2024.pdf>
- Луньов, В. (ред.). (2024). *Інтегративні засади медичної психології: номогенез, нейронауки та поведінка щодо здоров'я : підручник*. Київ: «Видавництво Людмила», <https://library.gov.ua/intehrativni-zasady-medychnoi-psykholohii/>
- Максименко, С.Д. (2024). *Методологічні принципи конструювання модульного психологічного супроводу і психічного здоров'я : навчальний посібник*. Том. 1. Київ: Видавництво Людмила. <https://lib.iitta.gov.ua/741248/>
- Максименко, С.Д., & Гришко, О.Д. (2024). *Психологічний супровід і психічне здоров'я: навчальний посібник*. Том. 2. Київ: Видавництво Людмила, 2024. 468 с. <https://lib.iitta.gov.ua/741253/>
- Національна академія педагогічних наук України. (2023). *Програми спільної діяльності Національної академії медичних наук України та Національної академії педагогічних наук України на 2023-2025 роки*. https://naps.gov.ua/uploads/files/sod/2023/napn-namn_2023-2025.pdf
- Павлик, Н.В. (ред.). (2024). *Профорієнтація: стан і перспективи розвитку : збірник матеріалів XIII Всеукраїнських психолого-педагогічних читань, присвячених пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича*. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 128 с. <http://ipood.com.ua/e-library/programi-i-zbirniki-materialiv/proforntacya-stand-perspektivi-rozvitku-zbirnik-2024/>
- Панок, В.Г. (ред.), Ткачук, І.І., Пророк, Н.В., Лунченко, Н.В., Горленко, В.М., Острова, В.Д. & Сосновенко, Н.В. (2024). *Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : практичний посібник*. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 100 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741698/>
- Пилипчук, Я.В., Углова, О.В., Пономаренко, Л.О. (упоряд.), Ростока, М.Л., Лучанінова, О.П. (ред.) (2024). *Інформаційний супровід освітян щодо подолання деструктивних наслідків воєнного стану (ПТСР) : реферативний огляд. Освіта і наука в умовах війни (онлайн-проект). Віртуальний читальний зал освітянина ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського*. Київ. <https://dnpb.gov.ua/ua/virtualni-chyitalni-zaly/virtualnyy-chyitalnyy-zal-osvityanyana/>
- Плетка, О.Т. (2024). *Науково-методичні основи підготовки психолога до роботи з військовослужбовцями : навчальна програма підвищення кваліфікації для військових психологів* Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/prog_pletka.pdf
- Сердюк, Л.З. (ред.). (2024). *Психологічні технології сприяння позитивному психічному здоров'ю різ-*

- них верств населення України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення : практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/742839>
- Цимбалюк, В.І., Антипкін, Ю.Г., Кирилова, Л.Г., & Мірошников, О.О. (2024). Проблемні питання орфанних захворювань нервової системи у дітей в умовах воєнного стану. *Здоров'я дитини*, 19(6), 368-374. <https://doi.org/10.22141/2224-0551.19.6.2024.1741>
- Kang, H., Fischer, I. C., Vus, V., Chobanian, A., Kolyshkina, A., Ponomarenko, L., Esterlis, I., & Pietrzak, R.H. (2024). Well-being of mental health workers during the Russian-Ukrainian War. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 7(1), 41-49. <https://doi.org/10.56508/mhgj.v7i1.189>
- Kang, H., Fischer, I.C., Esterlis, I., Kolyshkina, A., Ponomarenko, L., Chobanian, A., Vus, V., & Pietrzak, R.H. (2024). Helping the helpers: Mental health challenges of psychosocial support workers during the Russian-Ukrainian war. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*. 18(e95), 1-4. <https://doi.org/10.1017/dmp.2024.68>
- Vus, V.I., Shkoliar, M.V., Proskuriakov, S., & Fradelos, E. (2024). Maintaining the mental health of Ukrainians in time of war: searching for a mechanism to provide a comprehensive system of psychosocial support and mental health awareness. *Polski merkuriusz lekarski: organ Polskiego Towarzystwa Lekarskiego*, 52(3), 373-379. <https://doi.org/10.36740/Merkur202403116>

ON PERFORMING IN 2024 OF THE JOINT ACTIVITIES PROGRAM OF THE NATIONAL ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES OF UKRAINE AND THE NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE FOR 2023-2025

According to the results of the discussion at the meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine on January 23, 2025

Vasyl Kremen

DSc in Philosophy, Professor, Full Member (Academician) of NAS of Ukraine and NAES of Ukraine, President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Vitaliy Tsybaliuk

DSc in Medical, Professor, Full Member (Academician) of NAS of Ukraine and NAMS of Ukraine, President, National Academy of Medical Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Volodymyr Lugovyi

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, First Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Dmytro Zabolotnyy

DSc in Medical, Professor, Full Member (Academician) of NAMS of Ukraine, Vice-President, National Academy of Medical Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oleh Topuzov

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. The article highlights the main results of the implementation in 2024 of the Program of Joint Activities of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine and the National Academy of Educational Sciences of Ukraine for 2023-2025, which were presented and discussed at the meeting of the Presidium of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine on January 23, 2025. The cooperation of the two academies within the framework of the implementation of the Programme of Joint Activities is actualised by the crisis realities of martial law in the country, their grave consequences for the life, health and development of Ukrainian society, the tasks of restoring the human potential of the state, preserving its physical and mental health.

The article describes the main results of the implementation of the cooperation activities planned by the Programme, including the development of regulatory and scientific and methodological support, in particular, the implementation of research results on medical psychology, the use of psychotherapeutic technologies in providing assistance to victims with manifestations of post-traumatic stress disorder, overcoming the traumatic experience of servicemen and their families, organising training for servicemen with disabilities, promoting a healthy lifestyle among children and adolescents, etc.

It also presents the main joint scientific and practical activities carried out by Academies' researchers to promote and widely implement the results of scientific research and outlines promising tasks that need to be further addressed within the framework of joint activities of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine and the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. In particular, to expand the cooperation of Academies' researchers in joint working groups on the development and implementation of state policy on the protection of life and health of children and youth; implementation of joint projects and programmes aimed at providing scientific and information support to scholars and practitioners in the educational sector on the formation of a healthy lifestyle in children and adolescents; exchange of research results on health promotion, psychological support for various categories of the population under martial law, etc.

Keywords: Joint Activity Program; National Academy of Medical Sciences of Ukraine; National Academy of Educational Sciences of Ukraine; science; education; protection of life and health of children and youth; psychosocial support; research infrastructures; martial law.

Дата публікації: 4 лютого 2025 р.